

OPMERKELIJK Sinds 1919 wordt de palingstand in De Wieden kunstmatig op peil gehouden.

Kop van Overijssel

Visser tegenover Natuurmonumenten

► Natuurorganisatie wil einde aan palingvisserij in De Wieden

BELT SCHUTSLOOT - De netten worden zo langzamerhand weer van zolder gehaald. Nu het riet grotendeels binnen is, begint visserman Stefan Lok met het uitzetten van de eerste netten in de wateren rondom de Belt. Maar hij is samen met twee andere beroepsvissers uit de Kop in conflict geraakt met Natuurmonumenten. De organisatie wil haar water niet meer verhuren aan de vissers. 'Vissers beschouwen De Wieden als kweekvijver, wij als natuurgebied', merkt de organisatie op.

Robert Jansema

De gebroeders Stefan (41) en Harold (39) Lok zijn ambachtsmannen. Samen runnen ze een bedrijf aan de Belterweg. Anderhalf jaar geleden bouwden ze daar een gloednieuwe loods voor de verwerking en opslag van riet en vis. Harold richt zich het hele jaar door op de riethandel. Stefan is voornamelijk actief als visser, maar helpt zijn broer in de winterperiode. De heren, geboren en getogen op de Belt, zien steeds meer beren op de weg verschijnen bij het uitoefenen van hun ambachten.

Sinds 1919 wordt de palingstand in De Wieden kunstmatig op peil gehouden. De komst van gemaal Stroink bij Blokzijl zorgde ervoor dat de paling het gebied niet uit kon om te paren. Daarom zetten de vissers jaarlijks zelf duizenden glasaaltjes uit, die ze later terug hopen te vangen. 'Onze vader, die ook actief was als visser, heeft dus de paling uitgezet waarmee wij nu onze boterham verdienen', legt Lok uit. 'Op deze manier werken de generaties samen. Als we nu zouden stoppen zijn al die investeringen in jonge glasaaltjes weggegooid geld', vult hij aan.

Viswater

Het water in De Wieden is opgedeeld in allemaal kleine perceeltjes. Natuurmonumenten, particulieren, de gemeente, de provincie en het waterschap hebben allemaal stukjes water in hun bezit. Deze partijen hebben er geen bezwaren tegen dat er op gecontroleerde basis paling wordt gevangen en verhuren daarom het visrecht aan lokale vissers. Behalve Natuurmonumenten. De organisatie, die ruim 50 jaar het visrecht heeft verhuurd, wil het huidige contract in de toekomst niet verlengen. 'We wilden de overeenkomst eenmalig met zes jaar verlengen om daarna definitief te stoppen met palingvisserij op onze percelen', meldt Bea Claessens, gebiedsmanager van Natuurmonumenten.

Reden

Natuurmonumenten ziet dat het wereldwijd slecht gaat met de paling en vindt het daarom niet verantwoord om jonge glasaal uit Frankrijk naar De Wieden te halen. 'Paling heeft een bijzondere manier van voortplanting: volwassen vis trekt hiervoor naar de Sargassoze in Mexico. Jonge glasaal

Al 100 jaar wordt er paling uitgezet in De Wieden (archieffbeeld).

Wilbert Bijzitter ©

laat zich op de golfstroom afdrijven naar de Franse kust en wordt daar gevangen. De vissers zetten de glasaal in De Wieden uit en vangen die als volwassen paling voor consumptie. Tijdens het transport sterft een aanzienlijk deel van de glasaal. Aan de wereldwijde palingstand levert deze strategie geen bijdrage, deze neemt nog meer af. Vissers beschouwen De Wieden als kweekvijver, wij als natuurgebied', vertelt Claessens.

Beroepsvisser Lok werpt tegen: 'Niet alle glasaal wordt in Frankrijk weggevisst. Meer dan de helft blijft daar zwemmen om zich op een natuurlijke manier te kunnen voortplanten. Daarnaast laten wij de aal op hier een natuurlijke manier groot worden. Kleine aal kan zo weer uit de netten zwemmen', vertelt Lok terwijl hij zijn vinger door een ring in het net steekt. 'In de kwekerij wordt paling binnen een jaar vetgemest voor consumptie, hier doen ze er minimaal zeven jaar over om duimdikte te bereiken. Ze kunnen hier zelfs 70 jaar oud worden', legt Lok uit. Hiermee spreekt hij het argument van Natuurmonumenten tegen dat vissers De Wieden als kweekvijver gebruiken.

Raad van State

Natuurmonumenten is in conflict geraakt met de Algemene Bond van Binnenvissers in Noord-West Overijssel. Deze bond vertegenwoordigt de belangen van beroepsvissers in de Kop van Overijssel, waar ook Lok onder valt. Toen Natuurmonumenten aangaf dat het contract voor de laatste keer verlengd zou worden, stapte de Bond van Binnenvissers naar de Kamer voor Binnenvisserij. Deze instantie toetst de overeen-

komst en onderzoekt de belangen van beide partijen. De beroepsvissers in De Wieden werden hier in het gelijk gesteld. Natuurmonumenten trok naar de rechter, maar ook deze strijd werd verloren door de natuurorganisatie. Reden genoeg voor Natuurmonumenten om op 13 mei in hoger beroep te gaan bij de Raad van State, de hoogste algemene bestuursrechter in Nederland. Claessens vindt dat rechters de wereldwijde problematiek rondom de paling moeten meewegen bij een besluit. Ondertussen lijkt Lok zich niet erg druk te maken over de komende uitspraak. 'De Raad van State controleert voornamelijk de gevolgde procedure en volgens mij zit dat wel goed'. Claessens noemt het 'frustrerend' dat Natuurmonumenten grond en water in eigendom heeft voor beschermen van de natuur, maar vervolgens geen contract mag beëindigen dat volgens haar de natuur schaadt.

Wat als?

Mocht de Raad van State Natuurmonumenten in het gelijk stellen waardoor de contracten in 2022 niet verlengd worden, is dit een financiële klap voor de drie beroepsvissers in de Kop van Overijssel. Echter is dit dan niet het einde van visserij in De Wieden. 'De helft van de percelen blijft dan alsnog bevisbaar. Dus als we niet meer mogen vissen in het water van Natuurmonumenten zetten we de netten ergens anders neer', vertelt Lok. 'Maar dan mis-

sen we wel een derde van onze financiële opbrengst. Je moet verder varen, je hebt meer werk en minder netten.'

Stroperij

'Daarnaast wordt het ook open veld voor stropers. Wij zijn dagelijks op het water. Als we de helft van onze percelen moeten opzeggen komen we daar niet meer langs. Dan komen op die plekken vermoedelijk illegale fuikjes te staan', vertelt Lok, die jaarlijks 5000 kilo paling uit De Wieden vist.

Hij nadert ondertussen een van zijn fuiken. 'In de zomer heb ik er meer dan 100 staan. Dan begin ik voor

06.00 uur met mijn ronde en ben ik tegen 09.30 uur klaar. Zo zit ik de recreatievaart ook niet in de weg'. Hij trekt de netten omhoog, de vangst eindigt in een speciekuip. Daarna sorteert hij de dikke paling van de dunner exemplaren. De schubvis en de kleine paling gaan het water weer in. 'Die mogen nog wat jaartjes groeien.'

Keurmerk

Ondertussen is Lok druk bezig met een keurmerk voor de vis die hij vangt. 'We willen een enquête uitzetten onder de regionale restaurants. Kijken waar behoefte naar is. We merken dat koks uit de buurt graag werken met vis die hier is gevangen. Dan kunnen we zo met de punter aanmeren voor hun zaak om de verse vis langs te brengen. Duurzaam ondernemen noemen we dat', sluit Lok af.

Jaarlijks vangt Lok ongeveer 5000 kilo paling voor consumptie.

Wilbert Bijzitter ©